

TRANSLATORS
WITHOUT BORDERS

LINGALA

Ntina mpe bokasi ya mayebisi
likolo ya Coronavirus

boyekoli esalemi na lingomba Translators without Borders (TWB)
na Nord-Kivu, RDC

Biyano ya libandela

Bokokuta awa na nse biyano ya libandela na boyekoli oyo. Biyano euti na masolo esalemaki na nsuka ya sanza ya mwambe mpe na nsuka ya sanza ya zomi na moko na bailikita mpembeni ntuku minei na mitano (45) na etuka ya Nord-Kivu (Beni, Butembo, Goma, Mabalako). Ezali na ntina ya koyeba ete biyano bizali kokitana makanisi ya bato nyonso ya Nord-Kivu to RDC te. Kasi biyano yango ekoki kosalisa ba ONGs mpo bayeba makanisi mpe masengi ya sango itali Coronavirus na Nord-Kivu. Biyano bikoki mpe kokamba ba ONGs na bobongisi mayebisi na bango likolo ya Coronavirus.

Bato ya likita (bailikita) balobaka nini likolo ya Coronavirus?

- Pene ya bato nyonso ya likita balobaki ntina ya Coronavirus na lobiko ya bato ya mokolo na mokolo. Batangi mpasi na mimbongu, bokondisi kotambola ya bato, bokangi kelasi na ndako Nzambe, mbongwana na ndenge ya bato ya kosala na ndenge bakotisi mibeko ya kopekisa bokono.
- Bato ya likita bazuaka sango yango na nzela ya ladio mpe etando eke (TV). Bato ebele ya likita bolobi ete sango ezali mpete mpo na koyeba mpo bapesaka yango na monoko oyo bayebi malamamu.
- Bato ya likita bamonisi ete bato bazali komipesa mpasi mpenza mpo na Coronavirus mpe bazali kotosa mingi te mibeko ya ya kopekisa bokono. Nyonso wana mpo mayebisi ya polele likolo ya Coronavirus ezali te, bokitisi motuya ya babeli ya Coronavirus, na lisusu bolembu ya bokono mpe bozangi botosi mibeko ya kopekisa bokono ndakisa bolati masque (monganzi) mpe kotosa ntaka kati ya bato.
- Bato ya likita bamoni ete mangomba endimi te mikolobe (Coronavirus) ezali na RDC. Mikolobe (Coronavirus) emonani lokola « mobongu », esaleli moko ya politiki mpo na kosala bato mabe to kotungisa bango. Liyoki (satima) wana ekoki kolendisama na mobulu ya kotosa mibeko ya kopekisa bokono epesami na bisika songolo mpe na bozangi botosi mibeko ya kopekisa bokono na bakonzi.
- Bato mosusu ya likita batungisamaki mpo na mangwele ya Coronavirus mpe bandimaki bameka epai na bango mpo yango esalema mpo na kotuba bato.

Masengi mpe mituna ya bato ya likita likolo ya Coronaviru ezali nini ?

- Bato ebele ya likita bayebisaki ete bazali na masengi ya kozua sango mingi likolo ya Coronavirus. Na makambo batunaki, tokoki kotanga : lisalisi mpe lobiko (bozongeli lisusu bomoi ?), bokeseni kati Coronavirus na makono mosusu, ndenge ya kotambwisa mikolobe, bosaleli masque (monganzi), libandeli ya Coronavirus, bato oyo balakisaka bilembo ya Coronavirus, bozongeli lisusu bokono, lomeko ya Coronavirus. Bato mosusu ya likita balingaki mpe kozua sango ya motango ya babeli na babiki mpo na mboka na bituka ya bango mpe koyoka matatoli ya bato babika na bokono ya Coronavirus.

- Bato ebele ya likita bazangi sango ya solo na mangwele ya Coronavirus (bozangi likama ya mangwele, bokoli na tomboama, bozui yango na mikolo mikoya).

Bato ya likita basengi nini mpo na kobongisa sango likolo ya Coronavirus ?

- Bolendisi ezala na masanga, mingi mingi na mboka na makambo matali Coronavirus. Bolendesi bosalema mingi na ladio mpe bokutani ya bato na minoko nyonso mpo bato nyonso basosola. Bato ya likita basengaki lisusu bokaboli buku mpe botiyi nkasa bisika nyono lokola ezalaki na ntango ya Ebola.
- Bato ya likita balingi kozua eposa ya kotuna mituna mpe kozua biyano mbala moko na ladio to mpe bolendisi ya bokutani ya bato. Basengaki na bato ya CAC mpo bazala bato oyo bakolendisa bato.

Mituna mpe biyano na boyekoli oyo

Boyekoli oyo etali nini?

Boyekoli oyo etali COVID-19/Coronavirus na sango oyo bato bazuaka likolo na mokolobe yango. Elingi kososolisa bato soki sango ya Coronavirus ezali na ntina, soki mpe bayebaka nsango yango to mpe soki bazangi nsango.

Boyekoli oyo ezali na ntina nini ?

Na boyekoli oyo, tolingi kobongisa sango etali Coronavirus. Tokokabola biyano ya boyekoli oyo na mangomba mosusu mpo bango bakoba kobongisa sango ya bango mpe basosolo ete sango ekokani na mituna ya bato.

Nani azalaki na boyekoli oyo?

Balukiluki na biso batangi bato mpembeni na 45 na etuka ya Nord-Kivu (Beni, Butembo, Goma, Mabalako). Masolo elobamaki na minoko ebele na ndenge moto nyonso ya likita alingaki (Français, Kinande, Kiswahili, Lingala). Bato ya likita bazalaki na mbula kobanda 18 kino 65. Tolingi kozua mingi makanisi ya bato ya bolemb na yango wana bato ebele ya likita bazalaki na mbula kobanda 50 kino 65.

Bosalaka nini na sango napesaka bino ? Bokabolaka biyano yango na nani?

Biyano ya bino ekozala na nkombo te. Elingi koloba ete moto nyonso akotanga akoyeba moto apesaki eyano te. Tokosangisa biyano na bino na ya bato mosusu oyo bazalali na boluki mpo toloba oyo bato balobaka lokola lisanga. Tokokoma nkombo na yo ata esika moko te na biyano ya boyekoli oyo.

Biyano ya boyekoli oyo ekabolami na mangomba mosusu (ndakisa Mercy Corps) mpe mingi na mangomba oyo esalaka na sango ya likama mpe mokano ya lisanga (CREC to RCCE na anglais). Mangomba oyo elendisaka bato to masanga, kopesa bango sango mpo bakoka kozua makoki ya komatisa ezaleli ya malamumu mpe kokebisa bopanzani ya mikolobe ya bokono na bisika oyo etali bokolongi ya bato.

TWB ekoki kotanga biyano oyo na masolo na baninga na ye mpo asalisa bango na kobongisa mwango na bango ya sango ya Covid-19 mpe na makambo mosusu (ndakisa bonene ya lonkasa mpe monoko balingi mpo na kozua sango).

Mpo na nini balukiluki bazongisaka mbala moko te na mituna ya biso tango ya masolo?

Tokoki kopesa biyano to sango mbala moko te na bato ya likita mpo ezala balukiluki to mpe lingomba ya biso tozali minganga te to mpe bato ya mayele bayebi Coronavirus te. Kopesa sango mbala moko ekoki kopesa mobulu. Yango wana tokabolaka mituna na bato ya mayele ya mosala ya sango mpo ya kopesa biyano ya malamumu. Tokomeka kokabola na bato ya likita nkombo ya bisika ekoki kosalisa bango bazua sango ya Coronavirus.

Coronavirus ezali mpenza mosala ya monene na lisanga ya biso te. Mpo ya nini bosalaka boyekoli na likambo ya ntina mpo na biso te ?(ndakisa bokengi to makono mosusu ya makasi)

TWB ezali lingomba oyo elingi moto nyonso na mokili azua sango na monoko mpe lolenge ya lonkasa oyo ayebi koleka mingi. Mayebisi matali Coronavirus ezali na makambo na yango moko - kaka mpo ezali bokono ya sika te oyo eyabani mpenza malamumu mpe ezali koboma na mokili mobimba ; kasi eyeli mpe ba sango mingi ya lokuta. Yango esngeli na biso koyeba makanisi ya bato na likambo yango. Boyekoli boye esalisi biso lisusu toyeba ndenge mayebisi elekaka kati na mangomba na eleko ya mpasi (ndakisa malali makonga bato ebele) mpe koteya baninga ya biso ndenge ya kobongisa mayebisi oyo sika to na mikolo ezali koya.

Translators without Borders ezali nini ?

Translators without Borders (TWB) ezali lingomba ya leta te. Na ntango ya mpasi, TWB epesaka lisungi ya minoko na mangomba mosusu oyo esalisaka bato na mokili. Mosala ya TWB ezali ya kosunga mayebisi kati ya masanga na mangomba oyo ezali koluka kosalisa bango. Tozali kokanisa ete moto nyonso azali na lotomo ya kozua sango na monoko oyo ayebi. Soki bolingi koyeba mingi na mosala tosalaka, botala na <https://translatorswithoutborders.org>. Kasi ezali kosala sika kaka na anglais. Tozali kosala mpo ezala na minoko ebele.

Bisika mpo na koyeba mingi makambo ya Coronavirus

Soki okotaka na internet

Uji Chatbot na WhatsApp: +243 844 434 444

Soki okotaka na internet te

Ladio ya Ministele ya Bokolongono : FM 95.7

Coracon, Emisio "Tupone Wote"

Benga moko ya mamelo oyo 101, 109 na 110. Ezali mamelo ya polele ya Ministele ya Bokolongono na Unicef

Viamo hotline santé - nimelo 42502 (kaka na Vodacom)

